

Sclerotinia és Phoma elleni védekezés

A repce legfontosabb kórokozói közül a fehérpenészes rothadás /*Sclerotinia sclerotiorum* L./ és a fómás szárrák /*Phoma lingam* T./ melyek leginkább meghatározzák Magyarországon a repcetermesztést kórtani megközelítésből.

Fehérpenészes rothadás

Sclerotinia sclerotiorum L.

A fehérpenészes rothadás egy polifág gomba, mely a nedves, párás, meleg környezetben érzi jól magát.

Jellegzetes tünete a repceszár kifehéritése, elporlasztása, valamint a szár belsejében fehér vattaszerű micéliumtömeg és fekete, alakatlan szkleróciumok találhatók. A talajban áttelelt, ellenálló szkleróciumok 10 °C feletti talajhőmérséklet és nedvesség hatására apotéciumot fejlesztenek, melyből a széllel terjedő spórák könnyen megtapadnak a repce porzószárain és szirmain. A szirmhullás során a generatív képletek megtapadhatnak a nedves levélzeten, melyek kiváló táptalajt nyújtanak a szár és a levélzet további megfertőzéséhez.

A jelentős termésvesztés mellett, minőségi romlást is előidéz, hiszen csökken az ezerszemtömeg és az olajsavtartalom is.

Sclerotinia sclerotiorum repce száron.

Védekezés

A fehérpenészes rothadás számos más kultúrnövényen (napraforgó, szója) és gyomnövényeken is fennmarad és szaporodik, valamint a szkleróciumok a talajban éveken keresztül fertőzőképesek maradnak. Emiatt a repcét önmaga, illetve a *Sclerotinia* más gazdanövényei után 5-6 évnél korábban kockázatos ugyanarra a területre vetni. Mélyfekvésű, nedves területen célszerű betegség-ellenálló, toleráns hibridek (mint a DK EXQUISITE)* használata, melyekkel mérsékelhető az erős tünetek megjelenése. Fertőzés esetén lehetőség van kémiai védekezésre, melynek vezér hatóanyagcsoportja a strobilurinok és az „azol” típusú fungicidek. Biológiai növényvédelem során *Coniothyrium minitans* és *Trichoderma asperellum* hiperparazita gomba konídiumait tartalmazó mikrobiológiai készítmények is használhatók a talajélet egyensúlyának megőrzésében, vetés előtt 2-3 héttel a talajba dolgozva.

Egészséges, fémzárolt vetőmaggal, kiegyensúlyozott tápanyagutánpótlással, körültekintő, precíz talajműveléssel, integrált szemléletben történő növénytermesztéssel preventív jelleggel csökkenthetjük a fertőzések kialakulásának esélyét.

Fotók: 1. http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?page=2893&typ=html
2. <http://www.farmersguide.co.uk/page.aspx?p=219&article=2220>

Forrás: * DEKALB európai fejlesztői kísérletek eredményei alapján
2011-2014 európai fejlesztői hálózat 212 helyszín (10 hibrid összehasonlításában)

** DEKALB európai nemesítői kísérletek eredményei alapján
<https://www.dekalb.co.uk/information-center/dekalb-traits/disease-resistance/breeding-the-best-osr-disease-resistance>

Fómás szárrák

Phoma lingam T.

A fómás szárrák jelentősége a 2000-es évek óta gyakori hazánkban. Jellemző kórkép a leveleken megjelenő apró, kerek, kifakuló foltok, valamint a száron kialakuló barna, berepedezett, rákos sebek. A szövetelhalásban sötét színű, apró piknidiumok találhatók.

A fertőzött növény könnyen kihúzható, hiszen a gyökérszaki részén barnás, rothadó tünetek találhatók. Tünetei könnyen összetéveszthetők a *Verticillium*-mal, azonban a *Verticillium* nem képes áthatolni a szállítószöveteken, így rá a „félleg fertőzött- félleg ép levél” a jellemzőbb.

Phoma lingam jellegzetes tünete repce levélen.

Védekezés

Fómás szárrák elleni védekezés során a fertőzött növényi maradványok mély alászántásával és rezisztens hibridek használatával jelentősen csökkenthető a kórokozó térhódításának kockázata.

Az RLM7 génnek köszönhetően a DEKALB hibridek** rezisztensek a *Phoma* egyes rasszaival szemben.

Fungicides csávázással és növényvédő szerek széles palettájával kémiai úton is lehetőség nyílik a kórokozó elleni védekezésben.